2. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಹಿಂದೂಮತದ ಒಂದು ಭಾಗ. ಸವರ್ಣೀಯರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಗತ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ವಾದಿಸಿದರು. ಸವರ್ಣೀಯರ ಔದಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಅವರ ನೈತಿಕ ರೂಪಾಂತರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮಾನವೀಯತೆಯು ಅವರ ಸ್ವ-ಅನ್ವೇಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಅವರಿಗೆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

3. ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಒಂದು ಒಳನೋಟವೆಂದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯು ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್, ಸ್ವ-ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿತು ಮತ್ತು ವಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ತೆಗೆದುಹಾಕಿತು ಎಂದು ಅವರು ವಾದಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಯತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪೌರಸ್ತ್ಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ನೆರಳಿನ ಫ್ಯಾಂಟಸಿ ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ಆದರ್ಶ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅದು ಅದರ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

4. ಬೌದ್ಧಮತವು ಹಿಂದೂಮತದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ವಾದಿಸಿದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮತ ವಿರೋಧಿತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಮೂಲಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮತವು ತನ್ನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಎಂದು ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮತವು ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿತು.

5. ಗಾಂಧಿಯವರು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಜಾತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೂಮತದ ಅಗತ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರಾದರೂ, ವರ್ಣ ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂದು, ಅದಕ್ಕೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ತತ್ವವು ಒಂದೇ – ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂದು ಅವರು ವಾದಿಸಿದರು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೂ, ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಪಸರಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳೂ ಇದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಅಂತಹ ವಿಚಾರಗಳೆಂದರೆ, ಮತಧರ್ಮದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನ, ಪಠ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ವಿಧಾನ, ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ. ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೈತಿಕ ಆಧಾರ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರೂ ಅಂತಹ ಜೀವನವೊಂದರ ಮೂಲತತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರು. ಶತಮಾನಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನಿಡುವುದು ಚಿಂತಕರನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ ನಡುವಿನ ಮುಖಾಮುಖಿಯು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಕೆಲವು ಗಂಭೀರ ಕಾಳಜಿಗಳ ಮೇಲೆ ಗಹನವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿದೆ.

◆ **ನಿಮ್ಮ 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್: ಎ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಅಟ್ ವರ್ಕ್' ಪುಸ್ತಕವು 'ಚೇಂಜಿಂಗ್ ಮೋಡ್ಸ್ ಆಫ್ ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್: ಶಿಫ್ಟ್**